

A Die Mittelschule (a 6 osztályú porosz-szász polgári iskola közlönye) 1937. évfolyamának figyelemreméltó didaktikai közleményei.

E. Mansfeldt: Nietzsche és a nyelvtanítás c. cikke az anyanyelvi oktatás nevelésszempontjainak rendkívül mélyenjáró fejtegetését adja. A tanulmányos cikk gondolatmenete: 1.) Nietzsche-nak az anyanyelvi oktatásról szóló gondolatai a nép megújíthatóságának szolgálatában állnak. 2.) A nyelvnek kultúrpolitikai jelentősége van. 3.) A nyelv a nép lelki tükörképe, s a vele való foglalkozás a nép lelki emelkedését munkálja. 4.) Az írás művészete tanítható és tanulható. 5.) A cél: az ifjúságot a szabad, önálló és bátor megnyilatkozásra szoktatni munka és gyakorlás által. 6.) Az értékes nyelv akkor keletkezik, ha minden gondolat lényegszerűen fejeződik ki. 7.) A nyelv fegyverező eszközei: az igazság, világosság és tisztaság a jellemnevelés fontos eszközei. 8.) A nyelvi kifejező készség fejlesztése nem nyelvtanformalizmus, sem a tudatos nyelvhasználat tana, se nem csupán a lelki erők művelése, hanem alkalom az egyénnek a nemzet tagjává való nevelésére. 9.) Az írásbeli gondolkifejezés elvei: a) A jó fogalmazás alapja a helyes látás, gondolkodás és beszéd. b) Csak sok tervszerű gyakorlás vezet eredményre. A rövid, de gyakori munkák értékesebbek, mint a ritkán készült hosszú dolgozatok. A feladatoknak fokozatosan és tervszerűen emelkedő nyelvi művelődési célt kell szolgálniuk. c) Komoly nevelőhatású és értékes fogalmazás csak szervesen felépített és a munka minden részletére kiterjedő és az ifjú egyéniségét is figyelembe vevő tanmenet alapján lehet. d.) A fogalmazvány hangos olvasása igen hasznos. e.) A nyelvi kifejező erő legjobban a honismerettel kapcsolatban nyilatkozik meg. f.) A tanárnak a beszélt és írott nyelv mesterének kell lennie. (11–12. szám.)

E. Haase: A mértanoktatás a testi ügyesség szolgálatában c. közleményének alapgondolata: a térformák tapasztalati megismertetése. Az ifjúság élete, különösen a sportélet a szabadban játszódik le, ezért meg kell tanítani a vidék helyes megfigyelésére. Ezt az előkészítő munkát a mértannak kell vállalnia. A mértan a szabadba való: tárgya a külvilág, a mindennapi élet és a lakóhely térformáinak tudatos meglátása. A falitábla és a füzet gyakorlatai nagy szerephez jutnak, de csak a szabadban való tudatos megfigyelést szolgálják. Alakjai a külvilág térformáinak képviselői kibővítve (esetleg nagyobbítva), hogy a megértés nehézségeit csökkentsék. Így lesz a tanítási óra a mindennapi élet geometriája. Mivel ez az eljárás a szemet rendkívüli módon foglalkoztatja (távolságok, területek szemmértéke és összehasonlítása), ezért a testi ügyesség fejlesztését módítja elő. (16. szám.)

K. Schlosser: A rajz- és kézimunkaoktatás a polgári iskolában (Mittelschule) c. cikke a rajz és kézimunka összetartozásáról és nevelőhatásáról szól. Mindkét tárgynak az ipari, a művészi és az alkotó nevelésre kell törekednie. Rajzgyakorlatok fiúk számára: 1. A 12. életévig szabad rajzolás és festés. Rajzolás képzelet alapján. 2. A 12. életévtől testek rajzolása, az ú. n. szabad perspektíva, kapcsolatban az iparral és a technikával. Betűírás, alkalmazott írás, régi írásos emlékek. Grafikai rajzolás, linóleum- és papírvágás és nyomtatás. 3. Ipari rajz vonalzóval és szögmérővel. Alaktan. Parasztkultúra a házi és gazdasági szerszámokban. — Rajzgyakorlatok lányok számára: 1. Képzeletbeli és szabad rajzolás. 2. Az írás mint kultúremlék, könyv, könyv-

nyomtatás, könyvkötés. 3. Diszítő rajzolás a kézimunkával kapcsolatban. — Kézimunka fiúk számára: fa-, fém- és lemezmunka, különös tekintettel az anyag- és szerszámismeretre, s a gazdasági élet és honvédelem (repülőmodell) szempontjaira. — Kézimunka leányok számára: a népies kézipar tökéletes elsajátítása. (17. szám.)

Szántó Lőrinc.

Der Deutsche Volkserzieher. A folyó évi 3. és 4. száma a biológiának van szánva. Az itt található tanulmányok közül a következőkről számolunk be:

1). **Utak a biológiához.** Irta *Karl Sueßenguth, München.* Rousseau híres szállóigéje „vissza a természethez” ma ismét előtérbe lép. A szellemi munka terén érvényesülő óriási követelmények, az idegélet túlterhelése, s különösen a nagyvárosok idegfeszítő élete új szint kölcsönöz a fenti szólásnak. Richard Goltz szerint csak a természettel való összeköttetés hoz boldogságot. Csak az lehet emberi értelemben boldog, aki a természet törvényei szerint harmónikusan éli testi és szellemi életét. Minden emberben öntudatlanul is benne él a természettel való kapcsolat vágya: a szabad időben való kertészkedés, halászás, vadászat mind ennek a váagnak a kifejezései. De vannak sokan olyanok, akik nem találják meg az utat a természethez. Legyen a mi kötelességünk, őket odavezetni. Ennek sok módja van. Nézzük, mely utak vezethetik a szellemi foglalkozású embert a természethez? A múlt században természeti tárgyak gyűjtése volt a divat. Az ifjúság gyűjtött lepkét, bogarat, növényeket, ásványt, kőveket stb. De ez a sokszor fáradságos munka nem járt kellő eredménnyel, mert hiszen a főcél csak az lehetett, hogy az ifjúság meglássa a természetben rejlő szépet, megismerje a benne uralkodó összhangot, s ez úton eljusson a saját életének összhangzatos kialakításához. Ezt a célt azonban a fenti út, a gyűjtés nem érte el, mert csak száraz, boncolgató megfigyelésekre vezetett. — Másokat a kertészkedés, állattenyésztés és vadászat vezette a természettudományos gondolkodásra, s ezeket különösen az átöröklés problémája érdekelte. Voltak ismét olyanok, akik természeti jelenségek megfigyeléséből indultak ki stb. — Ma a városi ember részére a legközelebbfekvő út a természethez a könyv. A könyv azonban bizonyos veszedelmeket rejt magában, mert hajlamos az író gondolatait előtérbe állítani, míg a természet maga a háttérbe szorul. Azután meg oly rengeteg anyagot ölel fel, hogy a tanulmányozó valóságos útvesztőbe kerül. Ezzel szemben az a természetkutató, aki a környezetének megfigyeléséből indul ki, pontosan ismert dolgokra támaszkodhatik és ezek alapján ítélhet meg továbbiakat. A természet maga s a saját tapasztalat fontosabb, mint a könyv; a laboratóriumi tanulmányok és mérések kiegészíthetik a közvetlen természeti megfigyeléseket, de nem szoríthatják ezeket háttérbe. — A vándorlás és utazás sokkal többet nyújt a természetismerő embernek, mint a laikusnak. Ma divatbajött höní tájakról ilyen természettudományi kalauzokat írni. Ezek igen jó szolgáltatásokat tehetnek a túristáknak s a természetet kedvelőknek és mélyebb értékeket nyújtanak mint a „Baedeker”. Tág tér nyílik itt a tanítóság előtt, hogy szakok szerint egyesülve, ilyen népszerű ismertetéseket írjanak. A cél az embert a természethez visszavezetni,